

Oblast zaměření: Dyslexie

Název aktivity: „Vyhledávač“

Cíl: Zlepšit fonologickou gramotnost, tj. schopnost rozpoznávat písmena a hlásky a pracovat s nimi. Rozvíjet správné čtení a psaní. Podporovat soustředění a vizuální paměť.

Doba trvání: 10-20 minut

Organizační forma činnosti: Individuální nebo skupinová (3-5 studentů)

Cílová věková skupina: 8-9 let

Pomůcky:

- Papíry, na které se budou psát slova nebo písmena (mohou to být kartičky). K ilustraci můžete použít i obrázky.
- Tužky nebo fixy.
- Vizuální karty nebo plakáty znázorňující šest typů slabik v angličtině (zavřené, otevřené, tiché E, samohláskový tým, řízené R, souhláska -le). Seznam odpovídajících hlásek a písmen (fonémů a grafémů), který dětem připomene obtížná písmena a zvuky. Český jazyk tyto vzory nemá, tam v této aktivitě pracujeme jen s rozpoznáváním prvního a posledního písmena ve slově.

Pokyny:

- Na papír (nebo kartičky) si připravte několik slov, která mají nějaký vzor - například slova s podobnými písmeny nebo hláskami. Můžete také použít písmena, která se často zaměňují (např. b/d, g/q, e/a), nebo slova s obtížnými pravopisnými pravidly.
- Každé dítě dostane několik kartiček s různými slovy a slabikami. Poté dostane papír se seznamem písmen (např. B, M, N, K) a musí hledat slovo, které začíná nebo končí na určité písmeno (bota, medvěd, noc, kočka atd.).
- Poté musí dítě najít všechny slabiky, které k danému slovu patří (např. koč, ka). V angličtině není vztah mezi písmenem a jeho výslovností vždy jasně předvídatelný. Angličtina má šest typů slabik a děti se učí hláskovací vzory. Například v češtině žádné hláskovací vzory neexistují. Materiály je proto třeba upravovat podle specifik daného jazyka.
- Zvýšení obtížnosti: Pracujte se složitějšími slovy nebo přidávejte různé záměny písmen.
- Více vizuální podoby: U slova „kočka“ můžete barevně zvýraznit písmena nebo obrázky, které se slovy souvisejí (např. obrázek kočky).
- Reflexe: Po dokončení aktivity si společně projděte správná slova a zaměřte se na části, které byly pro dítě nebo skupinu nejtěžší. Zkontrolujte, která písmena nebo slabiky byly problematické, a zaměřte se na ně při další aktivitě.

Tip pro pedagogy: Tuto aktivitu lze individuálně přizpůsobit potřebám dítěte (různé úrovně obtížnosti).

Co-funded by
the European Union

PŘÍLOHA:

Přehled - Příklady kategorií slabik, pro anglický jazyk (český jazyk tyto vzory nemá)

Otevřené slabiky (Open syllables):

Slabiky končící na samohlásku, samohláska bývá dlouhá - he, go, fly, rise, me, no.

Zavřené slabiky (Closed syllables):

Slabiky končící na souhlásku, samohláska bývá krátká - cat, big, jump, help, dog.

Tiché „E” (Silent e):

Slabiky, které obsahují na konci němé "E", které často prodlužuje předchozí samohlásku - time, make, cute, cake, drive, home.

Samohláskový tým (Vowel team):

Když se dvě nebo více samohlásek spojí v jednu hlásku - team, bread, boat.

Řízené R (R-controlled syllables):

Samohláska, po které následuje "R", které mění její zvuk - ar, or, er - car, her, farm.

Souhláska -le (Consonant-le syllables):

Slova končící na souhlásku, po níž následuje "-le", přičemž v předcházející slabice odpadá samohláska, takže druhá slabika je neslabičná - table, apple, candle, puzzle.

Karty pro určení prvního nebo posledního písmene (B, D, C, K). Níže uvedená tabulka je určena pro český jazyk, obdobnou lze využít v anglickém jazyce. Výběr slov je na učiteli, jsou to např.:

bota	balón	brýle	buchta
buben	dům	duha	delfín
dort	dveře	cihla	citrón
cukr	cesta	cibule	klíč
kočka	kráva	kost	kolo

Oblast zaměření: Dyslexie

Název aktivity: „Zvukový detektiv“

Cíl: Rozvíjet sluchové vnímání, zejména schopnost rozpoznávat a manipulovat s jednotlivými hláskami a zvuky ve slovech. Zlepšit fonologické povědomí a pomoci dětem rozpoznat rozdíly mezi hláskami, s jejichž rozlišováním mohou mít problémy. Podpořit schopnost soustředění a posílit krátkodobou sluchovou paměť.

Doba trvání: 10-15 minut

Organizační forma aktivity: Individuální nebo ve skupinách 2-4 žáků.

Cílová věková skupina: V případě závažnější dyslexie lze použít i pro starší žáky.

Pomůcky:

- Přehrávač nebo mobilní telefon (pokud chcete nahrávat zvuky) nebo jiné audio zařízení.
- Obrázkové kartičky (pro vizuální podporu) nebo papír a tužky na poznámky.
- Různé předměty nebo obrázky, které vydávají charakteristické zvuky (např. zvonek, klíč, auto, pes, kapky deště atd.).

Pokyny:

- Připravte si různé předměty, které vydávají charakteristické zvuky (např. zvonek, píšťalka, tlesknutí atd.), nebo nahrajte několik jednoduchých zvuků (např. zvuky domácích zvířat, dopravních prostředků). Pokud budete pracovat s obrázky, připravte si je na stůl (např. obrázek auta, kočky apod.).
- Žáci budou vyzváni, aby identifikovali zvuky a popsali, co je může vydávat.
- Přehrajte zvuky celé skupině a žáci budou hádat, co to je. Žáci ve skupině mohou také diskutovat o tom, jaký zvuk slyší, což podporuje komunikaci a pozornost. Můžete přidat varianty, například tleskání nebo změnu intenzity zvuku (např. hlasité a tiché tleskání), a žáci mohou určovat rozdíly.
- Učitel může také říci dvě velmi podobná slova a žáci určí rozdílné hlásky (les-ves = tedy odlišná první hláska/ nora-hora = odlišná první hláska)
- Nechte žáky vytvořit vlastní zvuky nebo rytmy (např. tleskáním, tukaním do stolu) a ostatní žáci je budou napodobovat.
- **Skládání zvuků:** Po rozpoznání jednotlivých zvuků mohou děti na základě slyšených zvuků skládat celé věty nebo příběhy (např. „Pes štěká a auto troubí“).

Co-funded by
the European Union

Střídání rolí ve skupině: Každý žák ve skupině může mít přiřazenou roli:

Role	Úkol
Posluchač	Soustředí se na pozorné naslouchání.
Zapisovatel	Zapisuje odpověď skupiny.
Prezentující	Podělí se o svůj odhad se třídou.
Tvůrce zvuku (nepovinné)	Vytváří zvuk, který ostatní mají uhodnout při vytváření a napodobování zvuků.

Tip pro pedagogy: Tuto aktivitu můžete zopakovat s novými hláskami nebo se zaměřit na některé obtížnější hlásky (např. slova, která znějí podobně, ale mají jiný význam).

PŘÍLOHA

Zvuky z farmy:

https://artlist.io/sfx/categories/farm-animals?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=17354866932&utm_content=141034470910&ad=650184910956&device=c&gad_source=1&gclid=CjwKCAiA3ZC6BhBaEiwAeqfvyg RxllvEEjc UcUch8turVwzso0i5JYoMSeL9gV3JxMIql2zCoVhRoC9TAQAvD BwE

Zvuky divoké přírody v lese:

<https://www.youtube.com/watch?v=xfYwyi2AR9k>

Co-funded by
the European Union

